

פורים - סיכומי שיעור

דיק

פרי

פורים

צדיק

רפא

פורים

שרי לב שמחה, והיינו כל הרע מלב כסיל שמים. ועמלק שורש נב ועצבון והוא היפך תו לגמרי מכל וכל ילה הוא בודאי נגד ה וקסרג על קדושת ויקר אלו תפילין שורים בשרש למעלה על זה דקדוק ואמר שעל הראש שהמכוון 'שאמר הרב וצוק"ל. שנתבאר מא' יב וש"מ) מלק זכו לבחינת יקר ש בחינת עתיקא ועל זטלא דעתיקא נקרא פרשת חקת) וכל יקר וחבירו. והנה קטרוג בכתב נתבטל שהרי שראל לקבל התורה נפשטות תורה שבעל ר ודור בלכות חכמי זיד מקליפת המן ועל לק מדור דור וצריך עמלק מחדש. וקורין 'כור להקדים זכירה ש מגילה ל.) שמזכירין ת עמלק מצד השם ו במדרש ואני מוחק בת יש מחיית עמלק מא' יא וש"מ) ועל כן ודש קודם הבדלה תהיה לנו שמבקשים 'ם ואף בימי המעשה ק שהוא יצרא בישא ; ושמחה ששון ויקר:

[א] מגילה נקראת כו'. והקשה (בטורי אבן) אמאי לא תני קורין את המגילה בי"א כו', כהא דתנן בפרק ב' אין קורין את המגילה כו'. ובאמת מצינו גם כן בלשון הכתוב "והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור וגו', והנה ליה לכתוב "זכרו ויעשו" כיון דקאי לעתיד? אך הענין דאיתא במדרש (משלי סימן ט) שכל המועדים יהיו בטלין וימי הפורים לא יהיו נבטלין לעולם, שנאמר "ימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם" אף ימי הכפורים אינן בטלין לעולם שנאמר "והיתה זאת לכם לחקת עולם" וכבר נשאל על זה הרשב"א ז"ל (בתשו' סי' צג) שבודאי אף קוצה של יוד מן התורה לא יבטל לעתיד ואיך יבטלו המועדות? גם לבד זה קשה אפילו אם יצויר שיתבטלו המועדות אף שהם מצות עשה מן התורה, איך יתכן שאז לא יבטל פורים שהוא מדברי קבלה ותקנת אנשי כנסת הגדולה? גם הרשב"א ז"ל הקשה על מה שהביא הראיה ליום הכיפורים שלא יבטל מדכתיב ביה "חקת עולם" הא גם בפסח כתיב "חקת עולם תחגוהו" וכן "ושמרתם וגו', לדורותיכם חקת עולם" ומפרש הרשב"א שהוא הבטחה לישראל שאף בזמן הגזירה שיבטלו המועדות כעין משה שנאמר שכה ה' בציון מועד ושבת מכל מקום ימי הפורים לא יבטלו והוא הבטחה. וכן יום הכיפורים והיתה וגו', הבטחה שתהיה לחקת עולם שהיום יכפר אפילו לא ישמרוהו, והיינו שבודאי שבשעה שהכריחו ישראל לבטל מועד ושבת לא יניחום לקיים גם מצות יום הכיפורים, רק דאתי כמאן דאמר דעצומו של יום מכפר אפילו לא התענה ולא

קראו מקרא קודש (כמו שאמרו שבועות יג.) וגירסת הרשב"א במדרש אמר רבי אף יום הכפורים כו', וכתב דאתי רבי כדעתיה (שם) דיום הכיפורים מכפר אף על שאינן שבים, אבל "חקת עולם" דפסח אזהרה הוא כלשון תחגוהו ושמרתם לדורותיכם ולא הבטחה עיין שם. אבל עדיין קשה שבפורים גם כן בשעת הגזירה בודאי לא הניחו לקיים מצותיה בקריאת מגילה ומשתה ומשולח מנות ומתנות לאביונים ומה זה ההבטחה שלא יבטלו לעולם? אבל הענין הוא דכתיב "להיות עושים את יום ארבעה עשר וגו', ואת יום חמשה עשר בו וגו', כימים אשר נחו וגו', וכן למעלה כתיב "עושים את יום ארבעה עשר וגו', שמחה וגו' ואם המכוון על מצוות הנהגות בפורים הנה ליה לכתוב "עושים ביום ארבעה עשר שמחה וגו'". אכן פירוש הכתוב דבזמן הנס כתיב "ונח מאויביהם וגו' ועיקר הניחא הוא מאויב הידוע שהוא היצר הרע כמו שדרשו (בראשית רבה פ' נד) "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים אתו" זה יצר הרע וכמו שאמרו בגמרא (סוכה נב.) שלמה קרא שונא. וזה עיקר מחיית עמלק הוא, לשרש אחר הרע שבלב יצרא בישא קטיגורא דבר נש דנקרא עמלק כמו שאמרו (זח"ג קס א) וזוכין להניחא והמנוחה מהיצר הרע. והנה במחיית עמלק איתא (מדרש תנחומא תצא ד) אמרו ישראל רבוננו של עולם אין אנו יכולין בו! אמר להם הקב"ה תהיו אתם מזכירים שמו מלמטה ואני מוחק שמו מלמעלה כו', ועל ידי ההזכרה דלמטה נעשה המחיה על ידי השם יתברך. וכן המנוחה מהיצר הרע כח עמלק נעשה גם כן על ידי השם יתברך כמו שנאמר ה' לא יעזבונו בידו דאלמלא הקב"ה

שעור לנו אינו יכול לו (כמו שאמרו סוכה שם) רק האדם צריך להשתדל בכל כחו. וכן בכל שנה נעשה בימים אלו מחיית עמלק למעלה על ידי שמזכירין שמו מלמטה. וישראל עושים בכל שנה הימים האלה שיהיה בהם מחיית עמלק, וממש הם עושים את הימים, והיינו כח הימים כנוצר לעיל. ואיתא בתיקוני זוהר (תיקון כא) פורים אתקריאת ע"ש יום הכפורים דעתידין לאתענגא ביה כו', וכן אומרים בשם הרבנים הקדושים זללה"ה דפורים בחינת יום הכיפורים, ונקרא יום כפורים היינו כמו פורים, ובאמת נרמז בתקוני זוהר כנ"ל. וכמו ביום הכיפורים עיצומו של יום מכפר, כן ימי הפורים עיצומו של יום עושה מחיית עמלק. רק האדם צריך שיזכור שהיום יום הכפורים וכן שהיום פורים. ועל זה נאמר "הימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור", והיינו שהימים נעשים להיות מחיית עמלק על ידי השם יתברך וכמו שאמרנו. ואמר "נזכרים" שאף הזכירה שמזכירין שמו מלמטה גם כן מצד השם יתברך ממילא. ששולח בלב ישראל ההזכרה שיזכירו שמו מלמטה. וממילא נעשים הימים שיהיה בהם מחיית עמלק כאמור ובא ההבטחה "ימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וגו'", שאף בשעת הגזירה שיכריחו חס וחלילה את ישראל לבטל מועד ושבט, ובודאי לא יניחו אותם לקיים מצות הנוהגות בפורים, מכל מקום ימי הפורים לא יעברו, והיינו כח הימים להיות בהם מחיית עמלק מלמעלה והו לא יבטל גם אז. וממש כמו יום הכיפורים שעיצומו של יום מכפר, אף אם לא התענו בו ולא קראו מקרא קודש, וכן ימי הפורים עצמם עושים המחיית עמלק למעלה. אך דצריך על כל פנים לידע שהיום הזה הוא פורים ועל זה הבטיחו הכתוב "זכרם לא יסוף מזרעם" שאף אז לא ישכחו הימים והיו הימים נזכרים ונעשים שיהיו ימי מחיית עמלק. והנה יש שינוי בכתוב דמקודם כתיב

נזכרים ואחר כך ונעשים ואחר כך באותו פסוק כתיב וימי הפורים האלה לא יעברו וגו', ואחר כך וזכרם לא יסוף וגו'. אכן בגמרא (מגילה ל.) אמרו בפורים שחל להיות ערב שבת דרב אמר מקדימין פרשת זכור, כי היכי דלא תיקדום עשייה לזכירה נר' דדרשי נזכרים על קריאת פרשת זכור. אבל פשטיה דקרא דקאי על ימי הפורים ואם נזכרים קאי על קריאת המגילה וכמו שדרשו (שם יח.) זכירה זכירה וכן (שם ב: ושם יז.) דמקיש זכירה דמגילה לעשייה וכן (שם כ' ע"א וע"ב) למדו מהאי קרא לקריאת המגילה. וכיון דנזכרים על הקריאה קאי קשה לשון נזכרים. ויתכן לפרש מה שנאמר "להיות עושים את יום ארבעה עשר וגו', כימים אשר נחו בהם וגו'", דהנה במצות מחיית עמלק כתיב ב' תנאים בהניח ה' אלהיך לך מכל אויביך ב' "בארץ אשר ה' אלהיך נותן לך וגו'", ובדור מרדכי ואסתר אף שהיו בחוץ לארץ מכל מקום נעשה מחיית עמלק מטעם דכתיב ליהודים היתה אורה ואיתא (שם טז:) זו תורה, והיינו תורה שבעל פה (כמו שנתבאר זכור מא' יד) ואיתא בגמרא (שם כט.) ואזי להם למקדש מעט אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל ורא"א זה בית רבינו שבבבל ואמרו שעתידין שיקבעו בארץ ישראל עיין שם. ועל כן כיון שזכו לאורה דתורה שבעל פה זכו לקדושת ארץ ישראל ועל ידי זה זכו לעשות מחיית עמלק. ועל זה נאמר להיות עושים את יום וגו', בכל שנה ושנה כימים אשר נחו וגו', שיעשו בכל שנה המחיית עמלק, והיינו שבכל שנה מתעורר בימים אלו ענין ליהודים היתה אורה זו תורה כבימי מרדכי ועל ידי כן ישראל כשרויים ויושבים בארץ ישראל ונעשה בימים אלו מחיית עמלק. וזה כח קדושת יעקב אבינו ע"ה שהובטח ופרצת ימה וקדמה וגו', והיינו שבכל מקום שילך תלך עמו קדושת ארץ ישראל ועל זה אמרו (בראשית רבה פ' יא) ירש את העולם שלא במדה

עיין שם וזהו על ידי כו וכתוב מה טובו אהליך יי שיש בהם קדושת ארץ יי אוהב ה' שערים המצויינ כנסיות ובתי מדרשות מ' לד' אמות של הלכה קדוה שם וכל שכן קדושת ארי תנחומא תצא ה' אותן שתי בהן תמחה את זכר עמלק עמלק ואמרנו דקאי על ג אשר עשה לך עמלק שמ זה יזהרו הגדולים שלא ויזהרו מפיתויי היצר הרע ב' תמחה זכר עמלק שהשליך יאוש בלב הנד עמלק בפועל. (ונתבאר פר שעל זה נאמר "הימים נזכרים על הזכירה ראי זכור את אשר עשה לך בפעל כנ"ל. ושניהם הם ו הזכירה בלב ישראל וא למעלה גם כן מצד השנ והזכירה בישראל זוכין ג בקריאת המגילה. וזהו שנעשה בימי מרדכי ואס ההבטחה לאותו דור ע עמלק שנעשה בימים אל האלה לא יעברו מתוך ו ימי הפורים שבכל שנה תורה ויזכו לקדושת אר האלה יעשו מחיית עמל כעיצומו של יום הכיפו שאמרו במדרש תנחומ מלמטה ואני מוחק שמו דיצרא בישא שנקרא עמ על ידי השם יתברך ותלו

③

תמיד. וזהו הריבוי שמחה דאדר שהוא מיד שנכנס, כי כל קדושת הזמנים הוא שבאיזה זמן נקבע אותו אור וקדושה שהאיר בו מאז, דנשאר הרשימו שבו בהעלם קבוע וקיים כל ימי עולם. כמו בנפש בהסתלקות הצדיק מכל מקום אורו נשאר עוד בהתפשטות יותר. כן בשנה ובזמן כל יום שנקבע בו פעם אחת, אף שנסתלק, אורו נשאר בהעלם עוד בהתפשטות יותר, בכל נפשות מישראל כולם. והתגלות אור דפורים הוא התגלות זה שגם בהעלם יש אור.

[טו] וזהו ענין שדרשו (מגילה טז, ב) ושמחה זה יום טוב, דעל ידי פורים זכו לקדושת כל הימים טובים בשלימות יותר, ולשמח בהם יותר. כי ענין כל היום טוב הוא שיש באותו יום בהעלם, האור שהיה בו כבר בגילוי, ופורים הוא גילוי דבר זה שיש אור בהעלם אף שאינו מגולה, ועל כן התחיל הרגשת שמחת פורים מתחלת החודש. כי חודש זה הוא תכלית ההעלם, ובו וממנו נצמח תכלית הגילוי, דבכל שנה ניסן שאחר אדר הוא הגילוי הנצמח מן ההעלם, שמתגלה עוד יותר. וגילוי דאדר הוא שגם ההעלם אינו העלם. ועיקר התגלות זה הוא ב"ד וט"ו דאז קיימא סיהרא באשלמותא, אבל על ידי אור זה דנתגלה דאין העלם, אם כן גם מיד שנכנס החודש בהיותו באתכסיא גם כן מרבין בשמחה, והולכין עד יום י"ד, שהוא תוקף השמחה והתגלות הגמור להעלם שבהעלם. ולמוקפים הוא בט"ו דאז הוא עיקר אשלמותא דסיהרא, וכמו שנקבע פסח וסוכות בט"ו, דכל קדושת המועדות תליא בסיהרא, וישראל מקדשי לזמנים בקידוש החודש, ועל כן עיקרם באשלמותא.

[טז] ופורים גם כן מכלל קדושת הזמנים, רק לפי שהוא קדושת ישראל שמצד ההעלם, דהוא ההתגלות דגם כל מעשינו פעלת לנו, ושאין ישראל ניתקים לעולם ואפילו רגע אחד מהש"י,

וגם קדושתם קביעא וקיימא. ולכן אומר בפורים לשון נוח וגו' (אסתר ט, טז-יח), שקראו מנוחה ונייחא כמו שבת, כי כל זמן שאדם צריך השתדלות ופעולה אין לו נייחא, ועל כן עולם הזה הוא מלא טרדא, וכשמת נח נפשיה, ועולם הבא הוא יום שכולו שבת ומנוחה, דצדיקים יושבים כו',²⁷⁸ דהיום לעשותם ומחר לקבל שכרם (ע"ז ג, א) ושבת הוא מעין עולם הבא, ופורים גם כן אין צריך שום השתדלות, דגם כשמבוסם ועד דלא ידע דבוק בהש"י, כי יש להם נייחא מאויביהם היצר הרע על ידי מחיית עמלק, ומכל מקום אינו דומה, דמצותו השביתה, וזהו עיקר קדושתו הקביע וקיימא, על כן אינו נתלה בסיהרא כלל. אבל פורים אדרבא עיקרו נתלה בסיהרא, רק שהוא העושה מסיהרא שמשא, שגם היא אור קבוע וקיים ואין בה העלם.

[יז] וידוע דעשרים וארבע שעי מיכסי סיהרא לגמרי (ר"ה כ, ב), ויום ט"ו הוא אמצע החודש מכ"ט י"ב תשצ"ג, ואם ננכה שעות ההעלם דמכסי כאשר אין שם העלם יום י"ד הוא האמצע. ועל כן היהודים הפרזים שהם רוב ישראל דלא מיגניין מעמלק (מגילה ה, ב), מקדימין לענין הנייחא ב"ד, שכבר יש להם מנוחה, כי יתרון האור מן החושך, וכפי תוקף החושך כן תוקף האור. והתגלות אור שבהעלם, כפי גודל ריחוקם מתגדל השמחה ומתרבה ביותר עד שאין העלם, ועל כן י"ד הוא האמצע ואשלמותא דסיהרא. אבל המוקפים דמגניין ומגדרים משורש היצר רע דעמלק, ואינם כעיר פרוצה אין חומה אשר אין מעצור לרוחו, הם צריכים מלחמה יתירה נגדו, כי הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו (סוכה נב, א), לפי שהוא יכול לנצחו, דאין הקב"ה מנסה אלא קנקנים שלימים (ב"ר לב, ג). ולפי שהם אין להם לב יודע מרת נפש כל כך, על כן אין ממהרים כל כך

278. ברכות י, א: "מרגלא בפומיה דרב: לא כעולם הזה העולם הבא, העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא פריה ורביה ולא משא ומתן ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות, אלא צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה".

בהרגשת השמחה פ מדרגתם. ולפי שלא מקודם, גם כן לא נתב העלם, ונשאר ט"ו אמו מעלה יתירה במה שהב [יח] ובכל מקום מספ שהם הרעין דלא מתפר בתר דקבילת עובדה נעשה 'ה' (וח"ב ספרא ח חבורם קודם קבלת ה ונקבה, שהוא יציאת שזוהו בט"ו. ועל כן כמ שני הימים, רק אצל א מצוות היום, שהם א משלוח מנות ומתנות ל שרומזים למקבלים הב 'ה' ראשון הוא רעהו פ דלה ואבינוה, ובכל נ ישראל הכתוב מדבר והמגילה הוא הרשום אמת ליעקב, דהיא סוד נקראת ספר כאמיתה ועל כן מתחלת ב' ופ התיכון המבריה מקצו עיקר התגלות האור ה מתחיל במלת ויהי ה כצדיקים שתחלתן יס שלוח הוא מלת זרעו, פ שנאמר וראה בניס ל (תהלים קכח, ו), ושל שממנה השפעת הזר קצוות שרומזת אליו ברוב בניו וחשב לה להיפך כי עקרה ילדה ו"ה, ורבת בניס אומלל [יט] ועל כן יוכלו לפפ בפורים, אותם שהיו ה רבה, על ידי שנעץ הכל למקורן, זוכין לב

דעלמא. והנה לאמתו של דבר, ישנה מצוה אחת של הרי"ג המצוות שישצאה מן הכלל, אשר להוריא מדובר עליה בחומש בסגנון של הפקעת השתדלות. שמה של מצוה זו היא מחיית עמלק. אף על פי שחובת מחיית עמלק מופלת היא עליו, מכל מקום יש לה בתורה פנים ידועים המביעים העדר השתדלות. הרי להדיא נאמר בחומש "אמחה". "אמחה" בניגוד ל"תמחה". וכשם שישנה מצוה אחת שנתפרשת לנו כהדיא בתורה בסגנון של העדר השתדלות, כמו בן, אותו היום המיוחד לשמחתה של מצוה זו, יש בו הפקעת ממחלל ההשתדלות, ואם בכל ימות השנה אמריון "וּבְרַכְךָ... ככל אשר תַּעֲשֶׂה" הנה יום הפורים, יום שמחת מחיית עמלק, יוצא הוא מכללה של ברכה זו. ומכאן הלכתא רבנא לפורים: כל העושה בו מלאכה אינו רואה סימן ברכה לעולם.

卷之四

(א) משלוח מנות איש לרעהו. כמה פעמים הזכרנו את דברות קדשו של ה"ה" המפרש את מאמר הכמים כי יום פורים ויום כ-פורים יש בהם משקל משותף. וכתב על זה ה"ה" א כי הלא מצאנו בעניניו של יום פוך דינא של חציו להשם וחציו לכם. ובמהלך זה, יום הפורים ויום כפורים מהווים שלימות אחד של מועד. דיום כפורים הוא החציו להשם, ויום הפורים הוא החציו לכם. שני חצאים של שלימות אחת. כמו פעמים חורנו על דברים אלו ועכשיו לא נשנית פרשה זו אלא כשביל דבר שנתיחדש בה. הצד השורה של יום פורים ויום כפורים הוא, שבשניהם היתה השתנות בגורמת השמות. שבעניניו של יום הכפורים נאמר, "הרף ממני ואשמך". ובעניניו של יום הפורים נאמר, "להסמך להרנן ולאבר". אלא שכיום הכפורים גם הנורה וגם הישועה לא היתה ניכרת אלא למעלה, בייחודים שכן קוב"ה למשה. ואילו כיום הפורים, גם הנורה וגם הישועה היה מקומו ניכר גם כאן בעסקי אחרונות עם מרדכי והמן. וקדושת הזמן של שני המועדים הללו עומדת היא בהקבלה למקום המאורע שלהם. כי בגורם השם

וּכְשֶׁם שֶׁנֶאֱמַר לְכָלִּיּוֹת יִשְׂרָאֵל וְאַתֶּם תִּהְיֶינּוּ, כִּמוֹ כֵּן נֶאֱמַר (ד') לְמַשׁוֹחַ בִּיחֹד, "מִהַ תַּצְעֵק אֵלַי." וּפִרְשׁ רַש"י בִּי הַדָּבָר תִּלּוּי וְלֹא עֵלִיךְ, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עַל בְּנֵי וְעַל פּוֹעַל יְדֵי הַצּוֹנֵן. עַכְ"ל רַש"י. וְלִמְדֵנוּ מִכָּאן, שֶׁכֵּבֶל מִקּוֹם שֶׁלְכָלִּיּוֹת הָאוֹמֶה נִתְּנָה בִּסְכַּנָּה אִיבּוֹד מִן הַהוּלָם, וְשֶׁם הַלָּה הוּא הַפְעֵנָה שֶׁל מִהַ תַּצְעֵק אֵלַי עַל רֵאשׁוֹ שֶׁל כָּל מִתְפַּלֵּל. וּכְבֵּל כִּי הָאֵי גּוֹזֵא תִּקְיָפָה הִיא מַעֲנֵתוֹ שֶׁל חֻקְב"ת, "בִּי הַדָּבָר תִּלּוּי וְלֹא עֵלִיךְ." וְהָלֹא מִלֵּהָא דִּפְשִׁיפֹּא הִיא דְּגוֹרַת הַמֶּן לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וְלֵאבֹד, הִיא סִכְנָה אִיבּוֹד מִן הַהוּלָם לְכָלִּיּוֹת יִשְׂרָאֵל. וּמִמִּילָא כִּל פְּעוּלָתָהּ שֶׁל תִּפְלָה כִּי הָאֵי גּוֹזֵא אֵינָה בִּדְרִךְ מִלּוּי הַבְּקָשָׁה שֶׁל הַתְּפִלָּה. אֵלֹא שֶׁכָּאן הוּא מִקּוֹמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ סוֹג תִּפְלָה הַמִּיּוֹחֵד שֶׁל עֵינֵיקוֹ אֵינּוּ אֵלֹא לִבְרַךְ כִּי תוֹפְסִים אֵנּוּ אֶת אוֹמֵנוֹת אֲבוֹתֵינוּ. וְעַל תִּפְלָה כּוֹן אֲמַרְה תּוֹרָה, "וְאַתֶּם תִּחְרִישׁוּן." וְהֵם הֵם הַדִּבּוּרִים שֶׁהַשְׁמִיעַ מִדְּרָכֵי לֹא־מִתֵּי. שֶׁאִם הַחֲרָשׁ תִּחְרִישִׁי בְּדֶרֶךְ כִּי הַדָּבָר תִּלּוּי וְלֹא עֵלִיךְ, אֵלֹא יַעֲמִיד לִיהְדוּסִים מִמִּקּוֹם אַחֵר הֵיכֵינוּ בְּדֶרֶךְ כִּי הַדָּבָר תִּלּוּי וְלֹא עֵלִיךְ, אֵלֹא שֶׁאֵת וְכִית אִכֵּךְ תֵּאֱבֹד. כְּלוּמֹר, כִּידוֹר הַבְּחִינָה שֶׁל תִּפְסִית אוֹמֵנוֹת אֲבוֹת יִחְסֹר כָּאן. מִעַן וּנְעַם גִּיט וְיִסְמַע וְעוֹר דִּין טֶאֱמַע אֵי.

三

(א) ביאור של פורים להלכתא של פורים. כך אמר חכמים: כל העושה מלאכה בפורים אינו רואה סימן ברכה לעולם.

לא היה קיום המצות תלוי בהשתדלות האדם ובעבודתו, כי אז בודאי לא היה שום מקום להיתר השתדלות בהשגת צרכי האדם במילי וחיתר ההשתדלות, הרי הפסוק הזה מוכח הוא בראש דבריהם. אבל דעת לנכון נקל, כי כל ההיתר של השתדלות במילי דעלמא, מפתעת תוא ממצויאותה של חובת השתדלות בעבודת השם. וכאם, למשל, השתדלות של ידינו. בכל מקום שרבותינו מדברים על חובת הכטחון (כ) ^י וברכה... בכל אשר תעשה. הנה היא הכטחה של כרכה כמעשה

ביאור הגר"א

אסתר פני ביום ההוא. פירוש, אפילו בשעת הסתר פנים אשלח את אסתר. ולפי זה אתי שפיר שאמר ההוא מינא לרבי יהושע בן חנניה¹⁹: "עמא דאהדרינהו מרא לאפיה מיניה, אחוי ליה עוד ידו נטויה עלינו". פירוש, שאמר דכתיב הסתר אסתר פני כפשוטו, ואף על פי כן ידו נטויה עלינו כמ"ש²⁰ "אסתר" שהוא מרומז על אסתר, שעושה לנו נסים אך הם בהסתר. וז"ש²¹: "יום עלינו חסד לפני מלכי פרס". שהקב"ה יעשה לנו (נסים) גם גדול כזה, ואמרו שזאת היה בימי המן, לכך היה גם גדול יותר מחנוכה אך הוא בהסתר פנים. ואמר משל למלך שהיה לו בן יחיד, והיו השרים מתקנאים בו מחמת שראו גודל אהבת המלך עליו. לימים חמא הבן לאביו וגירש אותו ליער וסבר הבן שאביו עזב אותו ושכח אותו, אבל אביו ברחמיו על בנו היה מתירא שמא יפגעו בו חיות רעות שביער או שריו השונאים אותו. מה עשה, שלח את עבדיו המשרתים אותו לתוך היער, אך אמר להם שאל ידע בנו מזה כדי שיחזור מחטאיו אשר עשה, לימים בא עליו דוב ובא אחד מעבדי אביו והצילו, וסבר הבן שהוא מקרה. אח"כ בא שר אחד משונאיו, ועמד אחד מעבדי אביו והצילו מידיו, והבין הבן כי איך אפשר שיהיה מקרה כל כך תכיפה תמיד, והבין שזאת עשה אביו, ונתקעה אהבת אביו בלבו וחזר בתשובה שלימה. כך הקב"ה שלח אותנו בגלות והיה מתירא שמא יפגעו בנו הדוכים הקשים, שלח איתנו עבדיו המשרתים ועושה לנו

בעילם המדינה. פירוש, 'עילם' - היא העיר מלוכה עצמה, ו'שושן' - הוא החזק אשר בתוכה. וכתב זאת להראות גדולת השי"ת שהוא מסבב סיבובין לעשות גם לישראל, לפי שמרדכי היה בשושן כמ"ש¹¹: "איש יהודי היה בשושן". פירוש, ש'היה' כבר, סיבב הקב"ה והוליד את אחשורוש לשושן שישב שם. ולפיכך אמרו¹² שצריך לקרותה כולה. דלכאורה, למה לנו לידע בתקפו של אחשורוש? אך שבכל פסוק ופסוק הוא מספר גודל הנס. אך הנס הוא בהסתר פנים, כלומר, שסיבב לעשות בדרך המבט ולא כמו שהיה במצרים¹³ "ביד חזקה ובזרוע נטויה", ולפיכך אנו מזכירין בכל יום ובכל יו"ט ושבת גם יציאת מצרים ואין אנו מזכירין גם זה, אף שהיה ממיתה לחיים ובמצרים היה מעבדות לחירות. וז"ש בגמרא¹⁴: "יום עלינו חסד לפני מלכי פרס". אימתי, בזמן המן. דלכאורה הוא תמוה. והענין¹⁶, כמ"ש חז"ל¹⁷: "אסתר מן התורה מנין, דכתיב¹⁸ ואנכי הסתר אסתיר פני מהם ביום ההוא". דלכאורה המאמר הזה אין להבין, דמאי קשה להו על אסתר מנין היא מן התורה יותר משאר צדיקים שנעשה גם על ידיהם. והיינו, דגם שכארץ ישראל אין כל כך חידוש, ולכך חנוכה אינו גם כמו פורים אף שהיה גם גדול מאוד, לפי שהיה בזמן המקדש. ומ"ש: "אסתר מן התורה מנין". פירוש, היכן מרומז שאפילו בהסתר פנים דהיינו בגלות עושה לנו (נסים) גם גדול כזה. ואמרו: "דכתיב ואנכי הסתר

11 לקמן ב, ה. 12 מגילה יט, א ושו"ע אר"ח סי' תרצ ס"ג. 13 דברים כו, ח. 14 מגילה יא, א. 15 עזרא ט, ט. 16 במהדר' ירושלים בהערה: ענין זה ממש הובא בספר "האמונה והשגחה", המלוקט מכתבי קודש של הגר"א ז"ל בדף יד ב אות יד, וז"ל: אך הענין כמ"ש בביאור מגילת אסתר המיוחס להגר"א ז"ל על מה שאמר חז"ל אסתר מן התורה מנין עיי"ש. ועיין בביאורו על אגדות בבא קמא צב, ב ד"ה אי דלית דורא דלינא. 17 חולין קלט, ב. 18 דברים לא, יח. 19 חגיגה ה, ב. 20 דברים שם. 21 מגילה שם.

ח' יהודה ל' אדר ב' ע"ה

עמלק הוא שחצה להכניס בלב . שכל מחנהג
במקרה . כמ"ש אשר קרך לשון מקרה . ולזה הקדים
לכס הש"י קדושת השבת . שקדושה קביעה וקיימא
לאות בינו ית' ובינינו . שהוא ית' היה כוונה ית' .
ואין שום דבר בעולם בלתי השגחתו ית' . כמוש"י
בין ובין בני אדם הוא לעולם . כי ששת ימים
עשה ד' את השמים ואת הארץ וגו' . יורה כי בשבת
בא הכרה שהוא ית' הבורא והמנהיג והמשגיח על
כל . ומכאן קדושה זו לא שלט בהם יד האור .
כאשר גם נראית הבריא' שמים וארץ וכל הנבראים
בשיה"מ . וכשנברא האדם להכיר מי ברא אלה .
תיקף בא הנחש שרשו של עמלק להכשילו . וזהו
מה דבוק . וכאשר בא יום השבת נחקן הדבר .
וע"ז כתיב כי ששת ימים וגו' וינה ציוס השביעי .
שכביכול הכתיב מנוחה לעלמו . היינו שהיה לפניו
קורת רוח ויניחא מכל מה שנחכוך בששת הימים .
אף המעשה הזה שעבר על האדם שנתקן ע"י
השבת . כי זה עיקר קדושת השבת . להמחיק
ולרפאות ולברר שזרע קדושת ישראל שבעבור נברא
העולם . אין בהם שמן מהס"א . ונביתין ונביתין
מסאבין דרחיקין . וזית שולטנא אחרא בכולו
עלמין לבד מקור הקדושה . וכן גם קדושת השבת
שיתן אז קודם ויצא עמלק . היה בהמתקה
וכרפואה קודם המכה . להכניע הלא האור שבה
להלחם עמהם בפועל ולהכשילם בשרשם ח"ו . וכוונתו
אם לא היה אירע המכשול בשבת ראשונה . היה
מיד המחית עמלק בשלימות לגמרי כידוע מגמרא .
אך גם זה היה מראשו ית' . למחות את זכר עמלק
מעט מעט . ושיהיה עוד דורות נטויות מנפשו
קדושות . שגם המה ימחו את שמו מחמת השמים .
וחו מדד דר . מדורו של מרדכי עד דורו של משיח .
ולכשיגיע העת ב"ב אשר גזר מחשבתו ית' . שיוודע
ותגלה היום כולו שבת ומנוחה . אז ימחה הס"א
לגמרי . ולא ישר ממנה שום רושם כלל . וזהו
והיה בהניח ד' אלהים לך וגו' . בהניח רומז על
כנייתו השלימה . שאין עוד אחריו שום טרדא .
רק כולו שבת . אז המחה את זכר עמלק . שלא
ישאר ממנו שורש וענף . והיתה לר' המלוכה .
שתתפשט הקדושה בכל העולמות אכיר :

מורה על התגלות גדול . ונאמר ועלטה היה .
שהיא השפחה גדול . ודייקא מתוך החשך הוא
היה ההתגלות . וזה פי' פרשק זו ויקחו אליך
שמן זית זך . מורה על זיכר האור למאור . ונאמר
אח"כ כחית למאור . מלת כחית הוא בחי' אין .
כלשון כחותי מכתח שיעורי' . שנעשה כמו אין .
ומזה יולמח האור . וזה הוא האור האמיתי המבוקש
של המבקש חסדים אמיתיים . האור היוצא ממדת
אין . היינו בני שום חפיסת האדם . ולזה ס"ת
שמן זית זך גי' עמלק עם המילוי . כי הוא
רואה לאחור בקצה הקדושה . ולהחשיך חלילה האור
האמיתי הזה . ושידמח האדם שמצין מדעתו . וזהו כ"ז
שעמלק בעולם כאלו כנף מכסה את הפנים . ועיקר
כה עמלק לשלוט ח"ו באדם להפכו לראונו הוא אם
ח"ו נכשל בקדושת הברית . משא"כ אם האדם
שלים בקדושת הברית . אין לו שום שליטה עליו .
ולזה הרי"ת ש"מן זית זך גי' השם הקדוש שד"י .
שהוא השם של ברית קודש כידוע . ובזה זה יאבד
זכרו של עמלק הנרמז בס"ת כ"ל . וס"ת ויקחו
אליך שמן זית זך גי' מלכות . וס"ת זך
כחית למאור אותיות כח"ר רומז לדבריו כ"ל .
כי מדת המלכות היא בחי' התגלות היותר נגלה .
כמ"ש מלכות פה . ונחמבר זה באות אחת עם
האותיות כחר . שהיא מדת אין . וכן אז "דברת"
ב"חזון" לחסידים . ס"ת גי' עמלק עם המילוי .
ועם הרי"ת [* עם הג' חיות] גי' מלכות [* עם
האותיות והכו'] . היינו כ"ל . כי עיקר התגלות היא מדת
המלכות . שרואה בכל דבר שיש מושל ע"ז גבוה מעל גבוה .
ובזה שרואה האדם להתקדש בזה . בא עמלק ומזדווג לו .
ולזה נרמז שמו בסוף. אמנם הרי"ת עם הס"ת רומז למלכות .
שכ"ז אנו נוטחים אותו . ומראש ועד סוף נגלה
לעינינו כבוד מלכותו ית' . וע"ז נאמר בהבטחה .
על כסאו לא ישב זר וגו' שלא יבנה נרו לעולם
ועד . היינו שיאיר לנו הנה האמיתי לעולמי עד .
ויחקיקם בנו והיו עיניך רואות את מוריך אכיר :

הנה לשרש קדושת ישראל לא יאונה שום דבר רע
ח"ו . בטרם שנתקין הש"י הרפואה שלא יוכל
הדבר להזיק . לזה קודם ויצא עמלק כתיב פרשת
השבת . ויבי ציוס השביעי וגו' . ראו כי ד' נתן
לכם השבת וגו' . להיות לכם לרפואה . לכל יוכל
הלא האור נגוע בהם בשרשם ח"ו . כי עיקר שרש
ימ

מה שאנו קורין השבת כזו . זכור . ולא מחיית
שעמלק ? י"ל הענין כי באמת אין בזה מלד
(תורת אמת) בוס .

עודה הקודמת
בשך בגלו .

ענין פושט
זי עיקר ענין
דריס מעמיתו
קבלוהו עליהו
ונקרא מת"ן
החורג . ובכנה
נוק לו במוחלי
קדושת שבת
מר בו לדעת
הידיעה ללב
מזדמן חמיר
וגם המנהג
ענין הפורים
לית משם ע"י
מן לו . וזה
ומיד לקבל כל

ר י"ב . שהיא
זי' אין דייקא .
ומשלים על
לק . וממילא
דנות לדיק .
שהוא אותיות
נלפה למעלה

בפי' חלוק .
זי' שמה שאל
רק ליתן שמן
ל העולם .
אור . אבל
הענין נאמר
אריך . חזון
מורה

Why call the
120 - "זכור"
not "אמת" ?

We can't fight with - we can only mention it to God and see His help

שם פעולה ועובדא למחות את זדון הס"א . רק לזכור לפני ית' את זדון לב עמלק . שכל מגמתו וחפצו להכשיל ולרפות את ידינו מעבודתו יתברך . ושליח כח בידנו לעמוד נגדו . וכדאיתא במד' אמרו ישראל לפני הקב"ה . אין לנו יכולים למחות את שמו . אמר להם הקדוש ברוך הוא . אחם מזכירין אותו מלמטה . ואני מוחה את שמו מלמעלה . ירמזו בזה שאין בזה דלתתא רק ענין הזכירה . כמו שנאמר יזכר עון אבותיו אל ד' וגו' . זה גם כן שבקדושת פורים אין בו שום עשיה . ואדרבה חייב איש כו' עד דלא ידע . רומז שאין שום כח וטבל ופעולה בענין מהיית עמלק . כמו אדם מבוסס שאין לו או שום שכל ופעולה מלד עצמו . ואין לנו רק הזכירה . שאנו מזכירין לפני ית' את זדונו ולבו הרע . וחפצנו ובקשתנו מאלו ית' . שהוא ית' ימחה אותו מלמעלה . ומהתעוררות הזכירה הזאת . הוא ית' ימחה את שמו . ויעציר רוח הטומאה מן הארץ . ומחה ד' אלהים דמעה מעל כל פנים . שגם העציר ינוחם וימחק . ולא ישר שום רשע מהרע . רק רב טוב לבית ישראל אמן :

תערוך

לפני שלחן נגד צוררי . דשנת בשמן ראשי כוסי רויח . הנה בכל שנה אנו קורים ב' הפרשיות שקלים וזכור קודם פורים . שעל ידי קריאתם טבל למחות זכר עמלק בימים הבאים לקראתנו . ששרשם למחות השרשת זדון עמלק מקרבנו . ולזה נלך מקודם הכנת התעוררות הקדושה הנכללת בפרשיות האלו . ובה נבוא אל קדושת ימי הפורים . שיכירת הוא ית' וימחה את זכר עמלק . כי ענין שקלים הוא כפרה על נפשות ישראל . כמ"ש לכפר על נפשותיכם . וענין זכור הוא הזכירה לפני ית' . שאין בידנו שום כח ופעולה להעביר זדון מן הארץ . ולו ית' לבדו למחותו מלמעלה . וזהו תערוך לפני שלחן . רומז על פ' שקלים . כי מלת תערוך הוא מלשון ערך ערכי עלי . והוא ערך כי חש . נגד צוררי . יורה על פדחת זכור . כי עיקר הזכירה הוא שכל מגמתו ותשוקתו שיזכר שם עמלק מקרבנו . רק שאין בידנו כח מלדנו . וזהו נגד צוררי . כאדם הרואה להלחם עם המיזר לו . ואין כח בידו . ותמיד

הוא עומד נגדו ומלפס העת שיובל לו . וזהו מחה אמחה . שמתל מחה הוא נסחר . יורה שאין בידנו כח למחותו . רק שהוא יתברך ימחה את שמו . וזהו אמחה . וכשיהיה הישועה בשלימות . ויזכרת וימחה שמו וזכרו מבלי היות לו שריד ופליט . או יחשוב הש"י לנו כאלו אנחנו מחינו את שמו בזה פעולתנו . וזהו תמחה את זכר עמלק . וזהו נגד צוררי . גי' מח"ה אמחה תמחה עם החיבות . ומזה נבוא אל בחי' כוסי רויח . הרומז על עמם קדושת הפורים ימי משחה ושמחה :

ת ר' ל

השבת

הזה נקרא שבת זכור . ובה נבוא מלד השם ית' אין לייחס שם ענין זכירה . כי ענין זכירה משמעו על דבר הנשכח לפעמים . ואין שכתה לפני כח כבודו . רק ענין הזכירה היא מלדנו . שאז בא ההתעוררות בלב האדם . כש"ג עד יערה עלינו רוח ממרום . וראשית התעוררות האדם הוא לזכור את עצמו ולפקח על מעשיו שעברו כי לא טובים המה . ורואה ללאת מהסיוף . וזה ענין זכור את אשר עשה לך עמלק . ועי"ז באים לזכירה שבקדושה . זכור את יום השבת לקדשו . כי לית נאורא אלא האי דנפק מגו חשוכא דייקא . כשינין שהחשך מקיפו וימשיך עצמו ממנו . מזה יגיע לאור באור הקדושה . וקראת לשבת עונג :

בימים

האלו האלו היא עת מוכן להושע בכל ענינים . כנאמר במגילה . והימים האלה זכרים ונעשים . שבימים האלו אנו זכרים לפני ית' לטוב . ונעשים כל משאלותינו . כי מלד הש"י אין מניעה . כי יותר מההעגל רואה לינק . הפרה רואה להניק וכידוע . רק שמלדנו היא המניעה ע"י המסך המבדיל משרש עמלק ימ"ש . המסמא את העין מלייחל אליו יתברך . ובחסור המסך מהנפש שהיא ענין מהיית עמלק . עי"ז מהעורר בלבנו הקווי והיחול אליו יתברך . וממילא אנו פועלים להושע בכל משאלות לבנו לטובה . אמן :

אכבו

7

אהבו

אהבו את ד' כ יש להו אהבת ד' . הלא פעמים בכל יום בעיקר בא דהמ אהבה אליו ית' . היינו כי הש"י נחלש חלילה על קביעת האמונה . כמו שמסודר בק' חלילה האמונה . האמונה שלא תה בס"ת אמונה" נ נרמז בס"ת . מו כמו שזכר בכל "מלך הוא אלוהות סתר" לוי מלך שבתיוות "אמונים ועי" הכה הזה נ אמונים" נלר" . נ בלב האדם לכה כדאיתא בזה"ק שזה היה ענין עו וליך בחכמתו . הכחמה . יש לה כש"ג והחכמה מאין האדם לגמרי . ו על ידי החחוקות מחחכ"ב . נכנע הפסוק ומשלים עו של עמלק . ועל

תרד"א

יש ליתן טעם לו שלכאורה עו מחיית עמלק . כי עיקר ענין הזכירה ידוע שכל דבר נחמו רק כשיש לוזה מכ

ע"י אוריאל, נא 1000000

ל אש פרשת זכור קודש

על יופי המדות, עתה מציאים חכמות ושלילות לדרוש על גבולה גולה רציחה ושאר הזוהם שהם טובות, לא כן היא תורתנו הקדושה וחכמתה הקדושה לא מעשה אדם היא שתתעקם כפי רצון האדם רצונו ושכלו ולא בכלל שכל ריקני היא, רק עצם נשמה מהארת נשמת שדי, וכל מצוותיה חקות ד' הנה, בין אם גם האדם מבין בשכלו ובין אם אינו מבין, המצוות מצוות ואין רשות לשום איש להרהר אחרי ומכש"כ לעקם ח"ו ממנה כחוט השערה, והלומדה ומקיימה מתדבק עם כל גופו נפשו ור"צ בה עד שגם הוא רואה מעט את טובתה וגם ח"ו לא יחפץ לעשות רע כמ"ש בספ"ק מזה.

תמחה את זכר עמלק מתחת השמים, כי ישנם אנשים הנחשלים אחריך היינו אותם שהענו פלסם שכבר העלו את חכמת עמלק ח"ו אל חחת השמים, שח"ו במקום "ותחת" התורה היא להבדיל תהי, לכן עכ"פ עתה בראותך והרגישך את כל אלה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים.

ל פורים (ע"י אוריאל)

איתא

בת"ז חק' שפורים כיום הכיפורים, אפשר מרמז גם לזה, שכמו יח"ב מתענית והתשובה ביום זה, לא אם רוצה אותם האדם לעשותם עושה, רק בין אם רוצה בין לא, מקיימים מפני גזרת הקב"ה, כן גם שמחת פורים, לא רק אם האדם מעצמו בשמחה או עכ"פ במצב שיכול לשמח א"ע צריך הוא לשמח, רק גם אם הוא בשפלות ובשבירת הלב, המוח וכל רוחו נרמס, חוק הוא שצריך עכ"פ איזה ניצוץ של שמחה להכניס אל לבו.

וכן גם ממעלה למטה, כמו שיד"כ עצומו של יום מכפר, ואפילו אם לא השלים כל תשובתו אומר רבי שמכפר לו, (ותא דף פ"ה) בו גם בפורים אף שלא היה האיש הישראלי בשמחה כפי שצריך להיות וממילא כל עבודתו שבפורים לא היתה בשלימות מ"מ הנשענה והשמחה שהפורים פועל על ישראל גם עתה פועל ועושה.

פרשת החרדש

החרדש הזה לכם ר"ח זכר' דברו אל כעב"י ויקחו להם זכר' סמיכת ב' המצוות יחד אפ"ל כי ברש"י בראשית איתא אר"י לא ה"י צריך

אוריאל, נא 1000000

ל אש פרשת החרדש קודש

להתחיל את התורה אלא מן החרדש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל וכו' כח מעשיו הגיד לעמו וכו', ונודעת הקריאה הלא בטח אין קושית ר"י שלא יכתב כל מע"ב מעשי אבות ויצ"מ, שהיא אחת מיסודי האמונה שד' ברא העולם, רק שיקדים את מצוה ראשונה למע"ב, וא"כ מה התירוץ משום כח מעשיו וכו', הא גם כשיכתוב אח"כ, יראו אה"ע שד' ברא העולם, וגם זאת ק"ל כי ומה בכך אם החדש הזה כתובה אחר מע"ב על הסדר שהי' מתחילה מע"ב ואח"כ גלות מצרים וקודם הגאולה אמר ד' החדש הזה וכו'.

ואפ"ש כי איתא בב"ק פ"ו ע"א שאמר ר"י מריש הו"א מאן דאמר לי הלכה כרבי יהודה וכו' מ"ט דלא מפקדינא וקא עבידינא מצות והשתא דשמעית וכו' גדול המצווה ועושה וכו', ולמה באמת גדול המצווה ממי שאינו מצווה ועושה, הא האיננו מצווה עושה אף דלא מפקדינא, הסעם מפני שיש לו יצה"ר כנודע. (בתוס' חס' ע"ז דף ג').

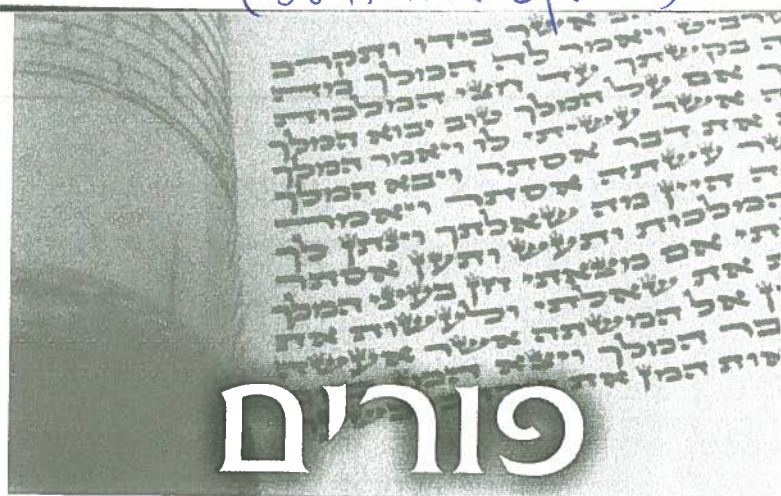
ראפ"ש עה, כיון שמי שאינו מצווה, בעשייתו המצוות ממשיך קדושה רק לפי ערך שאיש יכול להמשיך, משא"כ המצווה ממשיך גם יותר מיכולת האיש, מפני שהוא ית' שלמעלה מכל העולמות הוא המצווה והוא נותן קדושה ואור שלעילא מכל, בעשית האיש המצוות, ואז לא דוקא בזה שנצטווה ממשיך אור רב שלמעלה מכל, רק גם במה שמוסיף האיש במצווה ממשיך אור רב, כיון שיסודה מצוה שצוה ד' היא, לכן כל מצוה יש בה שם הוי' ב"ה, חצי הא' של השם בנסתר וחצי הוי' הוא בנגלה, כנודע מ"צ בא"ת ב"ש י"ה ור"ה בנגלה כנ"ל, מפני שנמשך אור מלעילא, גם מהנסתר, לכן בהמצוה ראשונה שעושה האיש, יש ראשית המשכת האור מהנסתר, מהמצווה ית' שאין ביכולת האיש במעשיו להמשיך, והוא גם ענין חבר מצוה אף שגם מקודם ה"י יכול לעשות מצוות, מ"מ עתה נעשה מצווה ועושה ואור שלמעלה מיכולתו נמשך לו שיוכל גם בכל עשייתו להמשיך אור שלמעלה ממנו.

וזה שאמר ר"י לא ה"י צריך להתחיל וכו' שהיא מצוה ראשונה וכו', היינו שמע"ב וכו' יכתוב אח"כ מפני שהיא ראשית המשכת האור מבחי' עילאה שלמעלה מכחם ובחינתם, ועי"ז יוכלו להמשיך אור וקדושה לכל

8

9

שיר (היום)
(ה' יצקז אסה ארע)

פורים

← "פורים - עיצומו של יום פועל,
וחיובים לבסומו לאהוב את כל
ישראל אף לאלה שלכאורה יש
לומר עליהם ארור המן, לפי שמלכד
עיצומו של יום. ואין הבדל בין
ישראל לישראל, כולם זרע ברך ה'.
ועי' מתיקים כל הדינים הקשים
ומבסמים את העולם בבסמים,
ומרוחים ריח של הדסה הוא אסתר
כל מה שיש במסתורים."

קבלה מוא

(מתוך פכתב לחתנו הרב בארי ובתו חוה דינה,
ספר 'המדינה היהודית', מהנן הרב י.פ. ברגמן)

נס לשושנים

אריית שמן ההדלקה של
ליון:

מהשמן, שנותר מהנרות,
על העור). ואכן השמן
א להם פצע זה.

קנים נעשה נס לשושנים.
שושנה.

הלברשטיין שהוסיף ולמד
שמותר להשתמש בשמן
ל ומרפא."

המקור שממנו
וקדושה שלהם
יתה בדברים
זתם של ישראל
דת לישראל, וכן
זיתה). וכן חודש
ועל הטבע... על
מות של היוונים
זה דברים"

סוטה. עמ' קצ"ו)

יורים בהמן ממש

בשנה אחת הגיעו אנשי האצ"ל לקריאת המגילה במניין של הרב חרל"פ, ובעת שהכה והרעיש הקהל בכל הבא ליד, הוציא אחד מהם את אקדחו מבעד לחלון, ולאות השתתפות עם ההמולה ירה מאקדחו ירייה אמיתית, אך הרעש שבקע מבית כנסת ה'גר'א' היה כה אדיר, עד שאיש לא הבחין בכך שנורתה זה עתה ירייה של ממש.

מנות של שאלות

מידי שנה, בבוקר הפורים, היו ילדי השכונה עולים לבית הרב חרל"פ, כשמשלוח מנות מהודר בידיהם. מספרים הרב משה זיבלד ורבה של 'שערי חסד', הרב יהושע מאיר רוזנטל:

הבאנו לבית הרב מעדנים. הרב קיבל אותנו בחביבות רבה, ולא הסתפק רק בקבלת משלוח המנות אלא הוסיף ושאלנו שאלות תורניות בענייני דיומא.

מוסיפה הרבנית רחל נריה, שגם היא בנעוריה גדלה בשערי חסד: "זכור לי שאת המשלוח המנות הגדול ביותר נתן אבי, הרב גיטלסון, תמיד לרב שכונתנו הנערץ והצדיק, לרב חרל"פ".

רוקד על השולחן

וביום הפורים נקבצו ובאו אל בית הגר"מ חרל"פ גדולי תורה לצד תלמידיו, ותיקים ועולים חדשים בשמחת תורה נשגבה, ותורה זו, תורת פורים, כמבוע נובע של סוגיות ש"ס, פסקי הרמב"ם והשו"ע עם קושיות ותירוצים הנשזרים בפסוקי המגילה, כשהאחד שואל והרב עונה, הרב מקשה ואלה משיבים, והכול בשמחה עילאית, לא שמחת שכרות אלא שמחת הבנתם את יסוד נס חג הפורים.

הרב שבתי שמואלי, המזכיר הראשון של ישיבת 'מרכז הרב', נהג להשתתף יחד עם תושבי השכונה ותלמידי הרב חרל"פ בסעודת הפורים. פעם אחת, מרוב שמחת החג ששרתה בבית הרב, מצא עצמו לפתע רוקד על שולחנו של הרב חרל"פ בשמחה עצומה כשהוא מבושם עד דלא ידע.

(חיה שמואלי)

זקורא בתורה במניין של זר' לאחר שקרא בתורה: זאל איש אחד את הרב שמים יוכל לקיים פשוטה זרל"פ ענה ספק בהיתול א יבוא, ודאי יסדר את כל ביותר.

פעמים לעצמו, שכן היה זא קרא כהלכה, כך תיאר ההחמרתו, עם זאת בשעת פנים לילדי השכונה.

מרכזי בקומה השנייה של ת וסירים בכל פעם שקורא

ים דקות ארוכות, והקהל

גליקים דבורקס שמש בית די. אך עבורנו, הילדים, לא בהמן.

יכוח בין ר' אליקים והרב להרים את גבותיו הזועפות חרל"פ, ממקומו ב'מזרח', באותו צורר כאוות נפשם.

שבזוה"כ יש
פחלוקת אם
עיצומו של יום
מכפר, בפורים
הכול מודים
שעיצומו של
יום פועל

חלק 23 - 24 (ר' אורי, 23 פסוקי ת"ז)

[2184 קול' 2184]

ר' חנניאל

ריא

פורים

נ"ס — ותמוה. ויש
צו שהקשה כן הר"ן
ועקפין כלל וכלל לא,
טה רק על הנחשלים
לסתם, וכמו שאחז"ל
מקום גם למצורעים
דמפורש בפרק קמא
אמשלחין מתוכן את
יירות המוקפות חומה
הוא מקום גם לאותם
להמן שליטה עליהם
לעמלק שליטה. ע"כ
לא ומה דבאמת גם
נתף בשמחת אחיהם
ים להם בזמן. כמו
וע"כ תמיד עיירות

ושלים אחריו, וענין
ה, וכמ"ש הרמב"ן
אבל הרשעים אינם
יא ע"י השי"ת עצמו
זבע, משא"כ נס כולו
: מעלת מוקפי חומה

2 לא יסוף מזרעם —

פי מה שכתב מהר"ל
- האדם הוא במקום
בתורה שבכתב —
בתורה שבע"פ, ויש
להיות מחובר עמהם.

- שלא ליתן מתנות
ם, כתוב: ובטלה לה
משמחת פורים, אבל

אם לאו הכי, היו יוצאין בעצמן מצות מתנות לאביונים אף דאכלי להו קודם פורים,
(ובמקום אחר כתבתי שדעת בעל המאור היא להיפך, דאין יוצא ידי חובתו במתנות
לאביונים. ועתה עיינתי וראיתי דמבואר להיפך, דעיקר הקפידה היא רק משום ביטול
שמחת פורים לא מצד מתנות לאביונים (ודבר זה תלוי בפלוגתא דרב ושמואל
בבכורות (מ"ט, ע"א) בפדה קודם ל' ונתאכלו המעות האם בנו פדוי או לא, כיון
דאין בידו לפדותו עכשיו, והכי נמי אין בידו לקיים המצוה קודם י"ד — ודו"ק היטב).
לכאורה יש להוכיח מזה, דהוא הדין כששולח משלוח מנות קודם פורים,
אף שאכלו המקבל יצא, וכהא דמבואר בבכורות (מ"ט, ע"א) בנותן חמישה סלעים
קודם ל' ואכלן הכהן. אך יש לדחות דהתם הטעם הוא משום דשעבוד הכסף קיים.
וכאן בעינן דוקא מנות, דבר מאכל, ושיהיו מבושלין, ואם אוכלן הרי ליכא בפורים
מנות, ושעבוד הכסף לא חשיב דבר מאכל — ודו"ק.

אך יש לדחות לפי מה שכתב הר"ן כתובות (פ"ו, ע"א) גבי משוך פרה זו ולא
תקנה עד אחר ל', דבעומדת באגם אפילו לא אמר מעכשיו, מ"מ כיון שלא יצאה
מרשותו ונשאר עדיין רושם מעשה הקנין — קנו, ודוקא בעומדת ברשות הרבים
לאחר ל' לא קנו, דפקע לגמרי מעשה הקנין כיון שיצא מרשותו — ע"ש בדבריו,
והכא נמי בנדון דידן, כל ששעבוד הכסף קיים, ונשאר רושם מן המנות א"כ שפיר
יצא.

לכאורה היה נראה, דמצוה היא לחזור אחר עני ביותר לענין מצוות מתנות
לאביונים כיון דלא כתוב מתנות לעניים רק לאביונים, ואביון דל יותר מעני, כמ"ש
רש"י (דברים ט"ו, ד') — ודו"ק.

בהא ענינא קשה לי קצת, דאיתא (מדרש משלי) דפורים לא יבוטל לעתיד:
,,אפילו אם כל המועדים, יהיו בטלים, אבל ימי הפורים לא יבטלו" הרי בזמן שעושין
רצונו של מקום יקויים הקרא: ,,אפס כי לא יהיה בך אביון" (עי' ברש"י דברים ט"ו,
ד'), ואיך יקיימו אז מצוות מתנות לאביונים.

ב, מגן-אברהם סימן תרצ"ה סק"ט הביא בשם השל"ה והרש"ל דאם לא אמר
על הנסים בפורים בברכת-המוזן מחזירין אותו — דלא סגי ליה דלא אכיל; והמג"א
כתב: לא מצינו שחייב לאכול פת בפורים, ומצי לפטור נפשו בשאר מיני מטעמים.
ונראה לענ"ד להביא ראיה לדעת הרש"ל והשל"ה דחייב לאכול פת בפורים מירושלמי
מגילה (פ"א הל"ד) והובא בר"ן שם, דפורים שחל להיות בשבת יעשה הסעודה
למחרתו, משום דשבת שמחתו תלויה בידי שמים. וקשה הא יכול לאכול עוד סעודה
לשם פורים. וצ"ל דכל מה שאוכל חשיב שאוכל לשם שבת.

וכן מבואר בסוכה (כ"ז, ע"א), דפריך משלים במאי, אי לימא בריפתא —
סעודה דיומא קל אכיל. וקשה הא יכול לחלק סעודתו לשנים, וצריך לומר דכל
פת שאוכל חשיב לשם סעודתא דיומא, ושם משני אלא במיני תרגימא. הנה דכשאוכל
מיני תרגימא לא חשיב סעודתא דיומא, וא"כ גם בפורים שחל בשבת יוכל לאכול
מיני תרגימא — וע"כ דצריך לאכול פת בפורים.

ולישב דעת מגן-אברהם יש לומר, לפי מה שסובר הרשב"א דש"ס דילן חולק
על הירושלמי הנ"ל וא"כ י"ל דטעמא של הש"ס דילן הוא, משום דיש לו עצה
לאכול מיני תרגימא לשם שמחת פורים — ודו"ק.

(שבת זכור, תרפ"ג)

תס וגו' :

עוגי עזרי מעם
חן לשוש רגלך .
פורים . שחור
[בשם המניד
זיכרם . הרוח
ז . והוא על פי
פורים הוא נמר
! . וקדושה שבת
והמקבל . שנה
שמים וארץ .
ית' אשח' ייני
עזרי מעם יד'
זיכרם : בנימ'
שבת . ורית
ות פורים שרש
לכ מן העולם .
ו . וסתר לר'
עזר . יתגלגל
ששש' שמים
ושמו אחר .
ז על קדושה
שחיה לו גדול
אזל בשם אופן
ובטח בחקו
ימות רגלם .
די הצדיק לא
רק בטח בו
ימות לעולם .
ואנכי דמים
בטח בך :

פורים
and
12e

הוא
מקור
is
root of
all 12e
of the 12e

הוא
doesn't
have a
new 12e

הוא
is
12e
or 12e

שנים
from
12e

is
not
to create
a new
12e
A very
necessary
component
for
12e

נמשך שרש החיים . והוא ענין אחד עם חין שהוא גי'
חיים . ולזה היה הישועה דרך זה שעי' ותשא חן .
נמשך החיים לכל ישראל :

ברוך מרדכי היהודי . ברוך הוא לשון מקור :
כמו בריכה שממנה נובע ומתפשט לכל
הנהרות . רומז שקדושת פורים היא בחי' מקור
ושרש לקדושת כל השנה . לכן אין בפורים שום
מלוא חדש מיוחדת . כמו בכל המועדים . שיש
בכל מועד מלוא חדש : כמו בפסח הכניז מלך .
[בסוכות הסוכה וכו' מינים] אבל בפורים אין שום
מלוא חדש מיוחדת . ואדרבה . המלוא היא רק
משחק ושמחה . להשתגע ולשמוח [גם המ"מ ומל"א טרג
בכל השנה וכמבוא' במ"א ובפוסקים לענין שהחיינו] . מפני
שהוא המקור . והוא כענין מאמר הוסיף מפני מה לא
השתכח מנה ביומא שביעאה . משום דהאי יומא
מתברכין מיניה כל שחא יומין עילאין . והוסיף חייב
איניש לבסומי בפורי' עד דלא ידע בין אי' לברוך
מרדכי . רומז שקדושת פורים היא ממקור העליון .
ששם אין שום חפיסה וכשגש . אף שקדושת כל
המועדים המב משורש קדושה שלמעלה . מ"מ יש
בהם לך חפיסה מחמת המלות מעשיות שיש בהם
לא בן קדושת הפורים אינו בשום לך חפיסה אדם
והוא עד דלא ידע . והוא ברוך מרדכי היהודי
ברוך הוא מקור כולל . וגם ר"ת "מרדכי" ביהודי .
אחיות השם הקדוש מ"ה . המורה על מקורא
דכולא . כדאיחא בתיקוני זו"ק . איכו שם מ"ה
דאיכו אורח אילות . ואיכו שקי' דאילנא כו' .
ולזה הפורים בסוף השנה מסדר החדשים . וממנו
מתחיל החפשוטות הקדושה להחללת השנה . והוא
גי' בחי' השם הקדוש מ"ה כתר עליון . דאיכו
כתר מלכות . מגיד מראשית אחרית יידוע : ר"ת
"ברוך" "מרדכי" ביהודי . גי' שני השמות הקדושים .
הוי"ה אהי"ה . רומז על תיקון הכוה והעמיד : וממילא
נתקן גם העבד :

ומשרוח מנות איש לרעהו . ענין המלוא של
ומשלוח מנות . י"ל מפני שבפורים זמן
קבלת התורה מלדנו ידוע . ועיקר הסולל כל התורה
היא אהבת ישראל . כמו שארז"ל ואהבת לרעך כמוך .
זהו כלל גדול בתורה . ולשון כלל . היינו שזה כולל
כל התורה . ובזה נכלל כל המ"ע והל"ת . כי גם

על מלות ל"ת מלינו כלשון זה : מה דעלך סי'
לחברך לא תעבד וכו' כלל כל החורה כולה . וכאשר
קיימו וקיבלו את התורה מחדש . נפתח להם מקור
ושרש כלליות התורה במלות משלוח מנות : המורה
על גדול אהבה בין איש לרעהו . ולא מנה אחת
רק שתי מנות . המורה על רבוי והתפשטות האהבה
ביותר . בגדול נדיבות הלב . ובזה נכלל טהרת
הלב בכל כו' מדות הקדושות שהם כלליות התורה .
כי הוא זה אהבת חסד שקדושה . ומלך האהבה
שאוהב לרעהו כמוכו . פשיטא שאין מקום רלון
להתגבר נגדו . והוא הטענה שבמדת הגבורה . גם
אם חבירו חביב עליו . אין מקום להחפז עליו .
וזה הטענה במדת החפזות . ופשיטא שאין שייך
רלון נילוח לא' על חבירו . וכן בכל השבע מדות .
וגרמז ב"ר"ת "משלוח" "מנות" "איש" "לרעהו" גי' ע"י .
רומז על כו' מדות . וכל מדת כללית בעשר .
ורומז שמאחבה ונדבת הלב שאנו משיגים בפורים .
נמשך לנו הטענה בכל השבע מדות אכ"ר :

ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר . להבין
ענין יגדיל תורה . איך שייך לומר לשון הגדלה
והוספה על התורה . שהיא נלחית . ועליה אין
להוסיף וממנה אין לגרוע . וכל הנביאים לא פחתו
ולא הוסיפו על מה שכתוב בתורה ? אך י"ל שעי'
מסיים הפסוק "ויאדיר" . הרומז ליום הפורים שהוא
בחודש אדר . ויום זה הוא עת ותוקף התורה .
במה שקבלנו אותה מחדש אחר כל שפלות מעמדנו
שהיה אז . וכלל נמתק . ונכנסנו מחדש חתת עולו
ית' . והמתק זה היא גידול התורה . והוא יגדיל
תורה" ע"י ויאדיר . שהשפיע לנו הש"י קדושת החודש
אדר וכו' :

תרכיז

שבת הוא מלעוק ורפואה קרובה לבא . יתכן
גם על פורים . כדאיחא בספ"ק עבודת
ישראל . שפורים הוא מעין קדושה שבת . כש"י "ונוח
מלאיביהם" . שמלת ונוח מורה על קדושת שבת מקור
הייחא . וכמו שבשבת אין שייך שום זעקה . כן גם
בפורים אין שייך שום זעקה . כי בקדושת פורים
נמתק הכל . שכמו שהיה אז מוכן יום זה לפני
הישועה לחלית הדוחק ח"ו . ונהפך מאבל לירט .
כן

ל' אלו
because of the
12e of love

What does it
mean
we can add to
it?

"אליהו" - Our
renewed commitment
in 12e to the
12e

12e and פורים
אחיות - "אליהו"
Both 12e
and פורים have
no 12e to
שבת

ARL Digital

[illegible][illegible][illegible]

ᐱᕈᑦ ᐅᓂᐸᐸᐸ

[illegible]

பேரவையுள்

[illegible]

2000

[illegible][illegible]

સાચું જીવન

[illegible]

ה' ישראל מלכותו כבודו

דברי משפטים ישראל לה 69

ז בהיפך לחוין היא
זר על אדם איזה
הוא יתברך עושה
הוא מתרפא מחליו
ז"ש והסירותי מחלה
לה להפכו לזירוף
וברך את לחמך
ור וד"ל:

ויבן מוזבח ושתיס עשרה מזבחה לשנים עשר שבטי ישראל י"ל דידוע תפלה במקום קרבנות וידוע ומבואר בליקוטי אמרים שיש י"ג שערי תפלה י"ב שערים נגד י"ב שבטים שער לכל שבט ושבת בנוסחאות שונות והשער הי"ג הוא הכולל כולם ע"ש. זה שהוא מרומז בכאן. ויבן מוזבח ושתיס עשרה מזבחה לשנים עשר שבטי ישראל היינו ממש כאמור וד"ל:

עלה אלי ההרה והיה שם. הקשה אא"ז זק"ל אומרו והיה שם כמיותר. ואמר כגון למשל מי שהוא אלל רבו אם ראשו ומחשבתו בביתו הרי הוא כאילו אינו שם כלל אלל רבו. ז"ש עלה אלי ההרה והיה שם דייקא כאמור עכ"ל. והיינו כנודע מכתבי הצעש"ט ז"ל מקום שהמחשבה של אדם מגעת שם הוא כולו עי"ש והבן: **ומעשה** שהיה כך היה. חסיד אחד מחסידי אא"ז זק"ל פעם אחת ביום ה' נפל לו חשק בלבו שיסע לאח"ז ז"ל על שבת כדרכו. ובחורך כך נפל

Be there in mind and body

הנה לריך להבין
המשפטים באמצע
ז שהפסיק עם מתן
ואלה המשפטים.
ואמר כאן ואלה
רבו. ובדרך רמז
וק הפרנסה כי כל
עניי מקח וממכר
ידוע אם אין תורה
זה תורה עם דרך
בסה התורה לפני
תורה המשפטים
ומה אין תורה וד"ל:

פרשת תרומה

גשו. י"ל בהקדם
כנושה. ולכאורה
ז ואיך שייך זאת
רמז י"ל שהוא
אשה הוא וכו'.
י"ב במונות אשתו
ד דכתיב עם זו
ז עבד עברי שחייב
א' תהי' לו יתברך
זנת חנם. כמ"ש
במעשיהם הטובים
זאת הוא לאדם
זור המבקש בעד
ה'. כמ"ש כל מי
ע"ש (במדרש פ')
הטיח דברים כלפי
חרה אפך בעמך.
ה לבדו הוא יכול
ז יגשו לא יעברו
ז כנ"ל והבן:

ויקחו לי תרומה וכו' זהב וכסף וגחשת. ופירש"י ויקחו לי לשמי. ודקדקו המפרשים אומרו ויקחו דהול"ל ויתנו עי"ש. וי"ל בדרך רמז עפ"י מה דאיתא בשליה הקדוש במס' שבוטות שלו וז"ל. זה הכלל אני מוסר לכם אם תזכו להחזיק ישיבה והנהוג ליקח שער רבנות. תקחו שער רבנות כדי להחזיק ישיבה וכו'. ולא תחזיקו ישיבה בשביל ליקח שער רבנות וכו' עי"ש. והנה זאת ידוע אוריתא שמה דקוב"ה. זה שמרמו לאותן ח"ח היושבים על התורה ועבודה ופרנסתם מן חומכי אוריתא המחזיקים אותם. ויקחו לי לשמי ר"ל יקחו זהב וכסף לשמי לא שיקחו שמי לזהב וכסף. פי'. יקחו מעות כדי לעסוק בתורה לא שיעסקו בתורה כדי ליקח מעות כנ"ל והבן. ובדרך הזה י"ל עוד ויקחו לי לשמי. שלכאורה אמאי הזהיר בכאן דוקא ע"ז הלא כל חו"מ צריך להיות לשמה. אלא ליקח ממון לשמה הוא קשה יותר מכלום. כי יותר נקל להתענות חטיתים לשמה מלקבל ממון זהב וכסף לשמה כמובן:

א"י ויקחו דהול"ל ויתנו. עדי. דידוע חנו מוז לאלקים ישראל מפרנסין לאביהן שבשמים. והנה העובדים

במחשבתו היות ביום ג' הוא יריד בעיר הסמוך ולריך ליסע על היריד עם מסחרו ופן לא יוכל לקבל פרידת שלום מיד ביום א' אזי לא יוכל להיות על היריד, חזר ואמר בלבו אסע בלא פרידת שלום. וכשבא לאח"ז ז"ל בערב שבת לקבל שלום נתן לו שלום ופטר אותו מיד לשלום ואמר לו נסע לבייתך כי לא תאכל אלני שבת. הבין החסיד שראה ברוה"ק מה שבלבו ואמר לו רבי אין צריך לי היריד. אמר לו אם כן תאכל אלני שבת. ואמר אז התורה הנ"ל עלה אלי ההרה והיה שם כנ"ל: **עוד** י"ל בדר"א. דכתיב (קהלת י') אם רוח המושל מעלה עליך מקומך אל תנח. ופירשו במדרש כי באמת כך ממעלה אל תנח מדת ענותנותך עי"ש: וידוע איש משה עניו מאד. זהו ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה היינו מעלה גבוה וממשלה, והיה שם במדת ענותנותך אשר אתה שם היינו מקומך אל תנח. גם עלה אלי ההרה והיה שם בבחי' ההרה שהוא הנמוך שבהרים וכאמור:

שלא ע"מ לקבל פרס הרי הם בחי' ויתנו כאמור. אבל העובדים ע"מ לקבל פרס הרי הם בחי' ויקחו כמובן. אמנם אם הקבלת פרס הוא בטוהה כדי לעסוק בחי' שאלם אין קמה אין תורה. אזי הרי הם ג"כ בחי' ויתנו כמובן. ז"ש ויקחו במקום ויתנו ופירש"י לי לשמי שאלם הויקחו היינו הקבלת פרס היא לשמי הרי הוא בחי' ויתנו כנ"ל ודוק: **ויקחו** לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו. ופירש"י. לי לשמי. תרומה הפרשה יפרישו לי מממונם גדבה. יש לרמוז על העוסקים בחו"מ שיפרישו ח"ע מממונם היינו מן העסק חו"מ ויקבעו עמים לתו"ת. והקציעות עמים לתו"ת יהיה בראשית והתחלת היום דוקא ואח"כ ילך לחו"מ לא בהיפך. וידוע תרומה נקרא ראשית. ז"ש ויקחו לי תרומה הפרשה יפרישו לי ממנום כאמור. ואמר נדבה ר"ל נדבה זו יתנו לה' כאמור וד"ל: **א"י** עפ"י אמר"ל בליקוט עה"כ רחש לבי דבר טוב. בני קרת לא היה להם פאי' לומר בשפתם ואמרו בלבם זהו רחש לבי דבר טוב עי"ש. וכן בשל העסק

שמחת בית השואבה

א.

לא היה חצר בירושלים שאינה מאירה מאור בית השואבה (סנהד. נא). אשה היתה בוררת חטים לאור של בית השואבה (ס. ע.). ו"ל הרעיון בזה, כי תכלית התורה היא שהשפעת הקדושה תחדור לתוך החיים החומריים הרגילים. שיהודי יהא נתון תחת השפעת הקדושה לא רק בשעה שעוסק ברוחניות, בתורה ותפילה, ונמצא בסביבה רוחנית עילאה כמו בית המקדש או בית המדרש. אלא גם כשעוסק במעשים גשמיים פשוטים בביתו ובחצרו, ואינו נתון תחת השפעת האוירה וקדושת המקום, גם אז יהיה מקושר לקדושה, וכל התנהגותו תהא מותאמת לרוח התורה והמצוות. וזה הרמז בדברי חז"ל שחצרות ירושלים האירו מאור בית השואבה, להורות על העיקר הזה, שאור הקדושה של שמחת בית השואבה יחדור וישפיע ויאיר באורו את כל דרכי החיים, באין חילוק בין מקומות גשמיים למקומות רוחניים. וכן שלא יהיה חילוק בין פעולות גשמיות לפעולות רוחניות, עד שגם הפעולה של אשה בוררת חטים תהיה מאירה באור של בית השואבה.

ב.

הלל הזקן כשהיה שמח בשמחת בית השואבה אמר אם אני כאן הכל כאן (סנהד. ע.). וי"ל בזה, ע"פ מאמר הבעש"ט הק', במקום שמחשבתו של אדם שם הוא כולו. ולפי זה גם כאשר אדם נמצא במקום, אם מחשבתו ודעתו משוטטות במקום אחר הרי אינו נמצא שם. ויתר על כן, מצינו בחז"ל שדימו את בתי כנסיות ובתי מדרשות למקוה המטהר את האדם מטומאתו, כמו שאמרו (נדרים נז.). למה נסמכו אהלים לנחלים, מה נחלים מעלין את האדם מטומאה לטהרה, אף אהלים מעלין את האדם מכף חובה לכף זכות. ובספה"ק מבארים את הדמיון של אהלים לנחלים, כי הטובל במקוה צריך להכנס כולו במים, ואפילו אם שערה אחת בלבד יוצאת חוץ למים לא עלתה לו טבילה. כך הנמצא בבית המדרש צריך שיהא כולו בתוכו, ואף מחשבתו תהא כולה בבית המדרש, בלי שום מחשבה חיצונית בענינים שמחוץ לו. וזה אמר הלל אם אני כאן הכל כאן, כלומר, בשביל להיות אני כאן במקום המקודש צריך להיות "הכל כאן", כמו במקוה, שלא ישייר אפילו מקצת מחשבה בחוץ, ואז הוי לו מקום הקודש כמקוה המטהר ומעלהו מכף חובה לכף זכות.

ג.

חסידים ואנשי מעשה היו אומרים בשמחת בית השואבה אשרי ילדותינו שלא ביישה את זקנותנו (סנהד. ע.). הנה לפעמים יש סיבות שונות הגורמות לכך שהבנים אינם גדלים באותה דרגה של אבותיהם. כמו שהיה בדורנו אחרי השואה האיומה, שרבים מהניצולים היגרו למדינות חדשות שאינן מקום תורה, ודרכי החיים שלהן ירודים מאד, וזה השפיע

מובא בדגל מחנה אפרים, שמות, ד"ה ותעל שועתם, ובכ"מ.

If I want to be here I need to be totally here

במדה ידועה שלא יון במקומות של תורה וב לעזיבת דרכי אבות ו המוחין בקרב העם והי אך בכל הנוגע לחינוך באותה דרגה נעלה של גדלו במדינות החדשו את ביתם יש מהם רנ באופן שניתן לומר עלי אלו שאינם מביישים א התורה והמצוות.

ה' מסיני בא וזרח

איתא בספרי, והוב את התורה. ובני עשו רוצה הוא, ובני עמון ל מפני לא תגנוב, וכן ש (ח"ג קכז) על וזרח משעיו בני שעיר דלא בעאן סגיא.

וי"ל בזה, לבאר מה את התורה. ע"פ מש"כ כל חי, והיא אש ממי הערוכות לפנינו יכולי ישראל היה אדיר חפ וגילו את רצונם הזה בו הקדושה איננה נערכו

סוכות תרנ"ה, ד"ה המשך הח

ח' קדוץ יאס קדאן דא' ספסל"ן ז"ע

מאור רמזי פורים ושמש שענ

מגילה מפני שנתדבקו בשורש התורה ובחכמה עילאה. ולכן אמרו חז"ל שכפה עליהם הר כגיגית - שלא רצו לקבל תורה שבעל פה, מפני שזה לא רצו לקבל עליהם - שכל החכמים שבדורות יהיה הרשות נתונה להם לחדש דברי תורה ולגזור גזירות, כגון 'שניות לעריות' (כתובות לה:). וכדומה, הגם שהאמינו למשה על דברי התורה - זה היה מפני שראו גודל קדושתו וקירון אור פניו, ודביקותו בחכמה עילאה, ומי יאמר ששאר חכמים ישיגו מדריגה זו. ואולם בימי אחשוורוש, שראו שגם על ידי מרדכי נעשו נסים ונפלאות, וזה היה שנתדבק באין-סוף ב"ה, והמשיך מוח החכמה כמו שביארנו, ולכן ראו שכל צדיקי הדורות וחכמיהם האמיתיים הם כדאים לחדש דברים - ולכן קבלו אז עליהם גם מה שיחודש על ידי חכמי הדורות.

תאיר פניו. לכן אמרה התורה כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים וגו' ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כה' אלהינו בכל קראינו אליו, כי באמת המתדבק בחכמה עילאה ובכינה וה' קרוב אליו כי מתדבק עצמו לשרשו, וגם נענה בתפלתו בקראו אליו, ונפעלים על ידו נסים ונפלאות - איש אשר כזה באמת כל האומות נותנים תפארת ויקר כאשר עינינו רואות בכמה צדיקי הדורות האלו גם כן. אמנם, באם אדם עוסק בתורה שלא לשמה, אינו קרוב לה' - ולזה אין לו כבוד מהאומות להללו ולשבחו לחכם ונבון.

ועל פי זה יתבאר מאמר חז"ל (נ"ג יג.) חכם עדיף מנביא, כי הנביא אינו יכול לחדש דבר על התורה, כמאמר חז"ל (יומא פ.) אֵלֶּה הַמִּצְוֹת (ויקרא כו לה) שאין נביא רשאי לחדש דבר, מפני שיניקת הנביאים היא למטה הרבה מאד מהחכמה עילאה, לכן אין להם רשות לחדש דבר על התורה - שהיא נובלות החכמה. אך חכם המתדבק בהחכמה עילאה שהיא למעלה מן התורה - יכול לחדש דברים שלא שמעתן אוזן מעולם, כמאמר חז"ל בכמה מקומות שהתנאים היו דורשים מה שלא נשמע מעולם, ואפילו משה רבינו לא עמד עליהם, כמו שמצינו אצל רבי עקיבא. וזה שאמרו (מגילה יד.) מ"ח נביאים עמדו לישראל וכולם לא הוסיפו על התורה חוץ ממקרא מגילה, מפני שאז המשיכו מוח החכמה, כמו שאמרנו על מאמר חז"ל (מגילה טו.) וַיַּעֲבֹר מֶרְדֳּכָי (אסתר ד ח) שעבר עורקמא דמיא, שרומז שעבר את עבר הנהר; כידוע, שבינה נקראת 'נהר', ונתדבק בהחכמה, ועל כן יכלו לחדש מקרא

מעלת הנביאים והצדיקים

מעלת הצדיקים

אצילותם
ז הם רק
גם קרובו
התורה
חז"ל (נ"ג
ל מעלה,
ן על ידה
יה מעלת
ר בזכותם
זרעם עד
לאה, ועל
שניתנה -
ז בהחלף
א למעלה
תה הוא
פו שמים
ינו וזרעם
ז לעולם,
הפשוט
- היא רזא
מות, ולכן
הימים.

זה עילאה
את עצמו
על ידי זה
ז על ידו,
ר והצדיק
העמים
ויקר, כמו
שר הגוים
זתם אשר
ם בחכמה
קמת אדם

וזוה ביאור מאמר חז"ל (מדרש משלי ט ג) אם כל המועדים יהיו בטלים ימי הפורים לא נבטלים, מפני שבפורים מתגלה מוח החכמה ומתנוצץ מוח החכמה כל היום. מה שאין כן בשבתות ובימים טובים, שאין מתנוצץ מוח החכמה במלכות רק בשעת התפלה. ולעתיד יקוים (ישעיהו יא ט) מְלָאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֵת ה' בַּיָּמִים לַיִם מְבֹסִים, וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ כִּי כֻלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטָנָם וְעַד גְּדֻלָּתָם (ירמיהו לא ג), כי אז יתגלה מוח החכמה בעולם - דרך המלכות, אז יהיה כל הימים בבחינת ימי פורים שנתגלה מוח החכמה דרך המלכות, ולכן יתבטלו כל האורות המתנוצצים במועדות, כי הם יהיו כשרגא בטיהרא לנגד גודל הבהירות של מוח החכמה, פי אז יִהְיֶה אֵל הָעַמִּים שָׁפָה בְּרוּרָה יַחַד לְקָרָא בְּשֵׁם

ענין התגלות חכמה עילאה

הַיְּהוּדִים וְזָכְרָם לֹא-יִסּוּף מִזְרָעָם: כֵּט וְלִכְתָּב אֶסְתֵּר הַמִּלְכָּה בַּת-אֲבִיחַיִל וּמֶרְדֳּכִי הַיְּהוּדִי אֶת-כָּל-תִּקְוָה לָקִיָּם אֶת אֲגֶרֶת הַפּוּרִים הַזֹּאת

הנתיקן מתנות לאביונים, לבטל גזירת חבלי משיח, והבן. [וראה להלן מאמר אדר ראשון ושני]. [פנקס כתב יד קיב, ב].

ותכתב אסתר גוי (ט, כט). יש לרמוז במלת "תכתב" מספר "משפחה, מדינה, עיר" המפורשין בפסוק הקודם שהימים האלה נזכרים ונעשים, ולזה בפסוק זה רמוז במלת "תכתב" הני גי שכתבה אסתר להם לעשות כן מיד ולדורות. ורמוז גם כן במלת "תכתב" עם הכולל מספר "שלוש ואמת" שבפסוק הסמוך אחרי זה.

ורמוז עוד כלפי שבתנחומא (פרשת נח) שתורה שבכתב קבלו ישראל מסיני גם כן ברצון, רק תורה שבעל פה קבלו רק באונס, על ידי כפיית ההר, אמנם הדר קבלוה בימי אחשורוש כבש"ס שבת [פח, א], אם כן בימי אחשורוש בנס דאסתר קבלו תורה שבעל פה גם כן ברצון, ואז השתווה תורה שבעל פה לתורה שבכתב. והנה פתיחת תורה שבכתב "בראשית ברא אלהים" ונדרש [רשי" שס] ששיתק מדת הרחמים דהוי"ה ברוך הוא וברוך שמו לקיום העולם, ומליק "בראשית ברא אלהים" עם "הוי"ה" מספר אלף רכת.

וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים [ט, כח]. מכאן אמרו חכמינו ז"ל [מדרש משלי ט] כל המועדים יהיו במילין וימי הפורים לא נבטלים. יש לרמוז לדעתי הענין, בהיות המועדים נקראים בארבעה תוארים: מועדים, זמנים, רגלים, חגים. וסימנך ראשי תיבות מזרח. וסליק "מועדים, זמנים, רגלים, חגים" ממש מספר "אסתר". שזה ענין דדרשו חכמינו ז"ל במגילה [ב, א] מגילת אסתר דכתיב בה [להלן פסוק לא] בזמניהם, ועל זה דרשו זמן זמנם זמניהם, היינו שבימי אסתר יכללו כל הזמנים של כל המועדים. [פנקס כתב יד צב, ב].

והימים האלה נזכרים גוי וזכרם לא יסוף מזרעם [ט, כח]. -ראה לעיל ה, א.

ותכתב אסתר גוי (ט, כט). "חבלי משיח" מספר "תח", שזה רמזה אסתר במגילה חי' דיחור" [לעיל א, ו] גדולה, תי' די' ותכתב" גדולה, אתון תח, שידוע מהאר"י ז"ל שאסתר רמזה בזה גזירת תח, שחיתה בעונינו. והיה אז "חבלי משיח" הרמוז במספר "תח". והוא מספר "צום, קול, ממוץ", שהנהו תלתא היו בפורים: צום דאסתר, קול דועקת מרדכי, ממוץ

הַשְּׁנִית: ל

וזה רמזה אסתר כאן ב' תי' היא רבתי שיעורה "ותכתב" בכפילת אות רכת, כמספר פתיחת תו מגילת אסתר חוברה לו נעשית כתובה ככל תור ז, א, כמצוין במאמר מ הימב.

ותכתב אסתר גוי את לעיל ד, מו-מו. להלן פסוק

לָקִיָּם אֶת אֲגֶרֶת הַפּוּרִים
המגילה נקראת ספר [ו] נקראת אגרת, ועיין בגו דרשת רב חלבו בשם בהיות עיקר נס דפור מגזירת כלב שהיה באחז אסתר בעת כניסתה לאח הצילה גוי מיד כלב יה בגמרא [ראה מגילה יד, שאחשורוש היה שונא מהמן, והמשילו אותו לב ידוע מספר הקדוש והנו סכום תתקמד כלבים שו ובוה נדבק המן ימ"ש מזו כח עזי נפש של כלבים. ורמוז במספר "זרע ו

אוצרותיהם יום כיפור של צדיקים תשיג

נולד יצחק לא פירש ואמר בפסח מת, ואפשר שהוא נכלל באומרו בתשרי מתו אבות דקאי גם על יצחק ולא על אברהם ויעקב בלבד.

הגאון רבי יוסף חיים מבאגדאד זצ"ל
"בן יהודע", עמ"ס ר"ה, דף ס"ו טו"ג

Breathing heavily
wanted to breathe in the day -
הוא נאבק

פעם אחת ביום הקדוש הסתובב ה"שר שלום" מבעלזא זי"ע בחדרו הלך וחזור, ושאל לתוך פיו אויר מלוא ראותיו, נפח והכניס עוד הפעם, וכך היה עושה משך זמן, שואף ונושף שואף ונושף בקורת רוח כאדם השואף רוח צח בראש הרים. כאשר הבין שמקורביו תמהים על כך, הסביר להם כי יום זה גדול ונורא אשר לפי דעת רבי עצם היום מכפר אף בלי תשובה, ואפילו על עבירות הנעשים ביום הכיפורים עיצומו של יום מכפר, וא"כ — אמר — אני משתוקק לשאוף אל קרבי מרוח היום יותר ויותר...

כ"ק מרן אדמו"ר מפאלטישאן זצוק"ל
"תולדות אלעזר" (ברוקלין תשנ"ט) ע' ק"ה

He comes to us - we go to him
If we were with our Rebbe - we would be able to go to him
Ability to be far above

משמעות יום הכפורים, דהנה איתא בתורת אבות (שבת אות קסט) כי החגים הם בחי' שהמלך מבקר את בנו כאשר הוא שם, והש"ק הוא בחי' שהמלך מזמין את בנו לבקר בהיכלו, שכולו אומר כבוד ואין שם בחי' רע כלל. ועפ"ד הביאור שבחגים העבדות היא בכוחות הטבעיים שבאדם, ובש"ק היא ע"ד כוחות על טבעיים, הקב"ה מאיר אז ליהודי מאורו ית' למעלה מן הכוחות הטבעיים שלו. ולכן אפי' עבד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו. ונראה שזו גם בחינת יוה"כ, שנקרא בתורה (ויקרא כג) שבת שבתון, שהוא ג"כ בחי' שבת שהמלך מזמין את בנו להיכלו ומרים אותו מעל כיפת השמים, למעלה מכל כוחות הטבעיים, וממשיך לו כפרה בפסיעותיו הגדולות. וכן משמעות הכתוב (שם מז) "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו" שמכנים אתכם עד בחי' לפני ה', בהיכלו כולו אומר כבוד, ובזה תטהרו.

כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים זצוק"ל
"נתיבות שלום", ח"א, ע' ר"ד טו"א

No lie on his
I can honestly confess because he can't be

בש"ס (נדרים ל"ב, ב; יומא כ', א) דהשטן בגימ' שס"ד, וביוה"כ לית ליה רשות לאסמוני. ופי' מוהר"י וייל, שאין לו רשות להסית את האדם לעבירה. והפירוש הפשוט הוא, שאין לו רשות לקטרג. ונראה דהא תליא, מדלית ליה רשות להסיתו לעבירה, ע"כ יכול האדם להיות מודה ועוזב וע"כ ירוחם, ולית ליה רשות לקטרג עליו, אבל בלי זה לא היה אפשר למחול לו, כי הוא כטובל ושרץ בידו.

יום

ז הלילה של יום

מנחם ש"ך זצ"ל
(תשנ"ח) ע' קנ"ז

כילה ושתיה יתר

ג, דף קמ"ב טו"א

הקב"ה עלינו כי
נבעים שנה למחול
ה. ועכשיו שניתנה
זכר ה' עלינו (מפי

ויים זייטשיק זצ"ל
ים תשנ"ח) ע' י"ט

לא במוצאי יוה"כ פ
לקבל מדה אחת
המדה של אהבת
ה זו באותה שנה,

יד מסלונים זצוק"ל
ים תשנ"ח) ע' ק"ג

יב"י (ר"ה דף י"א).
זסח מת, נ"ל בס"ד
א דנוקבא ובאה לו
יה עניינו שזה ממש
יתו מן העולם אינו
ביום העקידה שבו
הוא עשרה בתשרי
ייתא שאמר בפסח